

ГРУДЕНЬ
2023

СУЧАСНА НАУКА ТА ВИЩА ОСВІТА

1. Політика в галузі освіти.....	1
2. Організація вищої освіти.....	5
3. Управління якістю вищої освіти.....	6
4. Вища школа за напрямками підготовки та технології викладання відповідних дисциплін.....	7
5. Вища освіта за кордоном.....	14
6. Академічна мобільність.....	15
7. Організація навчальної роботи. Методи та форми.....	15
8. Підготовка науково-педагогічних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів.....	17
9. Дистанційна освіта.....	17
10. Професорсько-викладацький склад.....	18
11. Організація наукової та науково-дослідної роботи.....	18
12. Академічна доброчесність.....	19
13. Працевлаштування.....	20
14. Заклади передвищої освіти.....	20
15. Освіта дітей з особливими потребами.....	20
16. Загальні питання освіти.....	20
17. Сумський державний університет.....	21

1. Політика в галузі освіти

1. Україна. Кабінет Міністрів

Про внесення зміни до Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я : постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1314 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/90970/>

2. **Україна. Кабінет Міністрів**
Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023—2025 роках : постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/90975/>
3. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про виплату державних стипендій видатним діячам науки : наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2023 р. № 1512 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/90961/>
4. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про державну реєстрацію проєктів, що виконуються українськими вченими в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва : наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2023 р. № 1525 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/91039/>
5. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про деякі питання проведення конкурсного відбору проєктів прикладних досліджень з розроблення наукових засад державної політики у сферах освіти і науки, інноваційної діяльності в зазначених сферах, виконання яких розпочнеться у 2024 році : наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2023 р. № 1526 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/91038/>
6. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про дослідну експлуатацію модернізованого програмного забезпечення Єдиної міжвідомчої інформаційної системи щодо набору іноземних вступників до закладів вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 06 грудня 2023 р. № 1488 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/90779/
7. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження дорожньої карти європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року : наказ Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2023 р. № 1501 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/90799/>

8. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження змін до обсягів державного замовлення на прийом за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра, за освітнім ступенем бакалавра, за освітнім (освітньо-науковим) ступенем магістра для закладів фахової передвищої освіти та вищої освіти, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, у 2018, 2019, 2020, 2021 та 2022 роках : наказ Міністерства освіти і науки України від 12 грудня 2023 р. № 1507 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/90821/
9. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження Календарного плану фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України на 2024 рік : наказ Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2023 р. № 1566 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/pozashk_osv/91057/
10. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження Переліку зон обслуговування, у яких регіональні центри оцінювання якості освіти забезпечують проведення у 2024 році вступних випробувань, що проводять із використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання : наказ Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2023 р. № 1550 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/91035/
11. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження переліку проектів фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених, які працюють (навчаються) у закладах вищої освіти та наукових установах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, які пройшли конкурсний відбір та фінансування яких розпочнеться з 2024 року за рахунок коштів Державного бюджету України : наказ Міністерства освіти і науки України від 27 грудня 2023 р. № 1569 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/91056/>

12. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження переліку проектів фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, виконавцями яких є заклади вищої освіти та наукові установи, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, які пройшли конкурсний відбір та фінансування яких розпочнеться з 2024 року за рахунок коштів Державного бюджету України : наказ Міністерства освіти і науки України від 27 грудня 2023 р. № 1572 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/91055/>
13. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження примірної форми проміжного звіту за результатами виконання етапу наукових (науково-технічних) робіт при проведенні фундаментальних досліджень, прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за бюджетними програмами Міністерства освіти і науки України : наказ Міністерства освіти і науки України від 08 грудня 2023 р. № 1495 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/90778/>
14. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 01 грудня 2023 р. № 1470 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/90784/
15. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про затвердження технічних вимог «Система звітності про виконані дослідження та/або розробки, які фінансуються з державного бюджету : наказ Міністерства освіти і науки України від 22 грудня 2023 р. № 1560 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/91034/>
16. **Україна. Міністерство освіти і науки**
Про проведення Міжнародного студентського професійного творчого конкурсу «Матеріалознавство» у січні - червні 2024 року : наказ Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2023 р. № 1563 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/91058/
17. **Україна. Міністерство освіти і науки, Державна наукова установа Інститут модернізації змісту освіти**
Про проведення Кубка України з програмування : лист ІМЗО від 07 грудня 2023 р. № 21/08-2142 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/90801/

2. Організація вищої освіти

18. **Головко Д. Ю.** Цифрова трансформація у сфері освіти: виклики та можливості для підготовки кваліфікованих кадрів / Д. Ю. Головко // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 11 (17). — С. 831-842.
19. **Дзевицька Л. С.** Тенденції розвитку вищої освіти України та держав ЄС: порівняльний аналіз / Л. С. Дзевицька, Л. М. Кравець, О. В. Слипаник // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 669-679.
20. **Драгунова В. В.** Концепція проектування консалтингової діяльності як інструмент підвищення конкурентоспроможності ЗВО у системі неперервної освіти / В. В. Драгунова // Імідж сучасного педагога. — 2023. — № 6 (213) : Інноваційний маркетинг на ринку освітніх послуг. — С. 25-30.
21. **Калінічева Г.** Роль вищої освіти в розвитку цінностей об'єднаної Європи під час повоєнного відновлення України / Г. Калінічева, О. Бульвінська // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 24-43.
22. **Колесник О.** Теоретичні концепти методичних інновацій у закладі вищої освіти / О. Колесник, С. Лавриненко, К. Тараненко // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 60-65.
23. **Куруч А. В.** Вища освіта в Україні в контексті глобалізаційного розвитку / А. В. Куруч // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 15 (33). — С. 262-269.
24. **Мельник О.** Інтегрування української вищої освіти в європейський освітній простір: модель процесу та досягнуті результати / О. Мельник, В. Погребняк, О. Дашковська // Нові технології навчання. — 2023. — Вип. 97. — С. 108-120.
25. **Мельниченко О.** Інвестиції в освіту та питання запоруки її якості: освітологічний аспект / О. Мельниченко // Освітологія. — 2023. — № 12. — С. 20-29.
Проаналізовано обсяг бюджетних інвестицій в освіту, зокрема вищу, в країнах Європейського Союзу у порівнянні з Україною.
26. **Мочульська М.** Вплив глобалізації на модернізацію вищої освіти: аналіз юридичних викликів та перспектив / М. Мочульська // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 398-406.

27. **Пивоваров О. В.** Запровадження компетентнісного підходу до здоров'язбереження у системі вищої освіти / О. В. Пивоваров // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. — 2023. — № 78. — С. 5-12.
28. **Піфко О.** Роль інтернаціоналізації вищої освіти у формуванні конкурентоспроможності національних університетів / О. Піфко // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 469-477.
29. **Реалізація** державної політики України в інноваційних практиках закладів освіти в умовах цифрової трансформації / Ю. Завалевський, С. Кириленко, О. Кіян, Н. Бессараб // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 360-378.
30. **Рябова З. В.** Інноваційний маркетинг на ринку освітніх послуг / З. В. Рябова // Імідж сучасного педагога. — 2023. — № 6 (213). — С. 5-11.
31. **Сніжко Н.** Білінгвальне навчання в закладах вищої освіти: цінності, мета, специфіка / Н. Сніжко // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 89-100.
32. **Солодчук А.** Система змішаного навчання у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні / А. Солодчук // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 68, Т. 2. — С. 265-271.
33. **Ткаченко В. П.** Забезпечення ефективності освітньої діяльності університетів в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: управлінські технології / В. П. Ткаченко // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 11 (17). — С. 1034-1042.

3. Управління якістю вищої освіти

34. **Глійчук Л.** Особливості функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану крізь призму забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівці / Л. Глійчук // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 6-23.
35. **Шуляк С. А.** Забезпечення якості вищої освіти в умовах європейської інтеграції / С. А. Шуляк, Л. М. Задояна // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 10 (16). — С. 1004-1010.

4. Вища школа за напрямками підготовки та технології викладання відповідних дисциплін

Військова освіта

36. **Громова М.** Застосування кейс-методу під час вивчення правових дисциплін у вищих військових навчальних закладах (військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти) / М. Громова, А. Савченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 1 (49). — С. 5-8.
37. **Кожедуб О.** Психолого-педагогічний зміст поняття "мислення курсантів вищого військового навчального закладу" / О. Кожедуб, В. Гаврюшенко, К. Калишенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 1 (49). — С. 35-37.
38. **Кожедуб О.** Методи військово-педагогічних наукових досліджень / О. Кожедуб, В. Гаврюшенко, А. Левенець // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 1 (49). — С. 9-12.
39. **Кучерявий А.** Психологічна підготовка військовослужбовця в системі педагогічної діяльності військового лідера / А. Кучерявий // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 3 (51). — С. 5-10.
40. **Перспективи** використання технологій віртуальної реальності у процесі підготовки військових фахівців (тактичного рівня військової освіти) за сумісними стандартами НАТО / І. М. Козубцов, І. А. Данилюк, А. В. Краснобокий, С. М. Вороная // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 770-784.
41. **Самелюк А.** Дослідження мотивації до вивчення іноземної мови у курсантів вищих військових навчальних закладів (військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти) / А. Самелюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 2 (50). — С. 17-23.

Гуманітарна освіта

42. **Гречановська О. В.** Вплив діяльнісного підходу на самоосвітню діяльність студентів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін у ЗВО / О. В. Гречановська // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 15 (33). — С. 133-143.

Екологія

43. **Сеньків В.** Викладання основ аналізу даних у курсі "Моделювання та прогнозування стану довкілля" / В. Сеньків // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 119-123.
44. **Хоботова Е. Б.** Забезпечення компетентності й міждисциплінарних зв'язків як метод удосконалення радіоекологічної освіти / Е. Б. Хоботова, В. В. Даценко // Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. — 2023. — Вип. 102. — С. 111-119.

Інженерно-технічна освіта

45. **Dubinina N. V.** The technology of application of multimedia tools in the process of preparing students of engineering and construction universities for educational and future professional activities (on the example of integrated lessons in special components and english language) = Технологія застосування мультимедійних засобів у процесі підготовки студентів інженерно-будівельних вишів до здійснення навчальної та майбутньої професійної діяльності (на прикладі інтегрованих занять зі спеціальних компонентів та англійської мови) / N. V. Dubinina // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 13 (27). — С. 660-670.
46. **Ponikarovska S.** Peculiarities of studying abstract translation by engineering students = Особливості вивчення рефератного перекладу студентами інженерного фаху / S. Ponikarovska // Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. — 2023. — Вип. 102. — С. 120-124.

47. **Prokopenko O.** Analyzing the specifics and summarizing the experience of implementing innovative educational technologies in the teaching of the course "Technological schemes and basic equipment of pumping stations" = Аналіз особливостей та узагальнення досвіду впровадження інноваційних освітніх технологій при викладанні курсу "Технологічні схеми та основне обладнання насосних станцій" / O. Prokopenko, N. Antonenko // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. — 2023. — № 78. — С. 66-72.
48. **Rashevskaya N. V.** Improving blended learning in higher technical education institutions with mobile and cloud-based ICTs / N. V. Rashevskaya, N. M. Kiiyanovska // Educational Dimension. — 2023. — Vol. 9. — С. 13-31.

ІТ-освіта

49. **Poplavskaya G. V.** Сучасні методи викладання освітніх компонентів інформатично-математичного циклу з використанням інформаційних технологій / G. V. Poplavskaya, T. V. Leshchinskyi, H. Yu. Korinchuk // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. — 2023. — № 53. — С. 210-214.
50. **Stetsenko V. P.** Використання методів гейміфікації у процесі навчання програмуванню студентів закладів вищої освіти в умовах онлайн-навчання / V. P. Stetsenko, L. O. Titova // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 15 (33). — С. 483-494.

Історія

51. **Maখনovskaya I.** Технологія сенкан як інструмент розвитку критичного мислення у студентів-медиків на заняттях вітчизняної історії / I. Maখনovskaya, I. Krukovskaya, I. Dyachenko // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 108-113.

Медична освіта

52. **Artyushenko A.** Розвиток здоров'язберезувального мислення майбутніх фармацевтів у системі післядипломної освіти / A. Artyushenko // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 33-37.

53. **Варивончик Д. В.** Інтеграція клінічного досвіду, практичних навичок та теоретичних знань у медичній освіті України: виклики та перспективи / Д. В. Варивончик, Л. О. Ковтун, Т. А. Струк // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 11 (17). — С. 804-814.
54. **Гуменюк В.** Використання інноваційних методів на заняттях з дисциплін кафедри медицини катастроф та військової медицини у процесі навчання надання домедичної допомоги в умовах воєнних дій / В. Гуменюк, В. Чаплик, О. Гуменюк // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 18-22.
55. **Єфремова О.** Особливості професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів / О. Єфремова // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 104-108.
56. **Овсяннікова Г. В.** Особливості організації змішаного навчання здобувачів вищої медичної освіти у військовий час / Г. В. Овсяннікова // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 15 (33). — С. 378-387.
57. **Петренко Л.** Особливості реалізації компетентнісного підходу при викладанні фармакології у медичному закладі вищої освіти / Л. Петренко, О. Луценко // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 40-47.
58. **Реалізація** компетентнісного підходу у формуванні професійних вмінь та навичок майбутніх медичних працівників / Т. В. Мергель, Т. І. Гриджук, Н. М. Галюк, М. О. Вацеба // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 927-937.
59. **Тестування** як засіб контролю знань студентів-медиків / І. Донець, Г. Єрошенко, А. Ваценко та ін. // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 54-59.
60. **Формування** особистості майбутніх лікарів-стоматологів в умовах сьогодення / О. П. Буханченко, В. М. Гаврильєв, О. С. Іваницька та ін. // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. — 2023. — Т. 23, № 2.2.
61. **Шевченко Н.** Розвиток кадрового потенціалу системи охорони здоров'я України через інструменти удосконалення післядипломної медичної освіти / Н. Шевченко, В. Мареніченко // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 11 (17). — С. 475-484.

Переклад

62. **Zavizion K.** Modern approaches to future interpreter's online training = Сучасні підходи до онлайн підготовки майбутніх перекладачів / K. Zavizion // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 68, Т. 1. — С. 258-261.

Психологія

63. **Мотика С. М.** Науково-практичний аналіз обґрунтування застосування педагогічних умов в процесі професійної готовності майбутніх офіцерів-психологів до виконання своїх обов'язків в бойових умовах / С. М. Мотика // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 994-1004.
64. **Особливості** використання інтерактивних методів навчання у підготовці майбутніх військових психологів / О. Кожедуб, О. Соколїна, М. Сириця, К. Калишенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 4 (52). — С. 5-8.
65. **Сутність і структура** готовності майбутніх військових психологів до професійної службово-бойової діяльності в Збройних Силах України / А. Юрков // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 2 (50). — С. 24-26.

Фізико-математична освіта

66. **Самойленко С.** Впровадження окремих методів проблемно-орієнтованого навчання у процес вивчення медичної і біологічної фізики / С. Самойленко // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 85-92.

Фізичне виховання. Спорт

67. **Demus Ya.** Theoretical and practical analysis of the preparation of physical culture bachelors for inclusive education in modern educational institutions / Ya. Demus // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 117-121.

68. **Fastivets A.** Characteristics of diagnostic instrumentarium of the formation of natural and scientific competence of future specialists in physical therapy and ergotherapy / A. Fastivets // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 111-116.
69. **Корносенко О.** Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у фахових закладах освіти / О. Корносенко, К. Горбенко // Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 81. — С. 48-53.
70. **Пензай С.** Шляхи підвищення ефективності фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти України (нефізкультурний профіль) / С. Пензай // Věda a perspektivy. — 2023. — № 11 (30). — С. 226-237.

Філологічна освіта

71. **Боса В. П.** Інформаційно-технологічний складник змісту професійної підготовки майбутніх філологів у закладах вищої освіти / В. П. Боса // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 900-911.

Іноземні мови

72. **Bryntseva O.** Business-playing as an interactive form of foreign language learning in the context of higher engineering education = Ділова гра як інтерактивна форма навчання іноземних мов у контексті вищої інженерної освіти / O. Bryntseva, A. Podorozhna // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. — 2023. — № 78. — С. 23-28.
73. **Krichker O.** Strategies for fostering motivation to learn English language in non-language students = Стратегії підвищення мотивації до вивчення англійської мови у студентів немовних спеціальностей / O. Krichker, O. Minenko, N. Yeremeieva // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 68, Т. 1. — С. 289-294.
74. **Tytun O.** Storytelling in English language classes during the training of future ecologists = Мистецтво сторітелінг на заняттях з англійської мови у процесі підготовки майбутніх екологів / O. Tytun, H. Sivkovych, A. Voichuk // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 68, Т. 2. — С. 291-295.
75. **Дурдас А.** Роль та місце письмових завдань у вивченні іноземної мови в університеті / А. Дурдас // Освітологія. — 2023. — № 12. — С. 76-83.

76. **Мусійчук С.** Використання QR-коду в процесі викладання іноземної мови в закладах вищої освіти / С. Мусійчук, Н. Зуєнко, Л. Левицька // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 68, Т. 2. — С. 213-217.
77. **Пахомова Т. О.** Практичний досвід та результати використання проектного навчання у вивченні англійської мови / Т. О. Пахомова, С. О. Пілішек // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 1012-1020.
78. **Романова О. О.** Метод змішаного навчання у викладанні англійської мови / О. О. Романова, О. В. Мудрик // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 11 (17). — С. 1009-1020.
79. **Шамрай О. В.** Викладання та вивчення французької мови як другої іноземної в середовищі ІКТ / О. В. Шамрай // Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. — 2023. — Вип. 102. — С. 125-129.
80. **Школяр Н. В.** Особливості професійно орієнтованого навчання іноземних мов у немовних закладах вищої освіти / Н. В. Школяр // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 10 (16). — С. 989-1003.
81. **Юніна О. Є.** Використання інформаційних технологій у процесі викладання іноземних мов у закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання / О. Є. Юніна // Освіта та педагогічна наука. — 2023. — № 3. — С. 94-104.

Юридична освіта

82. **Волкова Н. П.** Лідерська компетентність майбутніх фахівців кримінально-виконавчої служби України у науковому дискурсі / Н. П. Волкова, О. О. Лаврентьева // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 924-931.
83. **Морська Н. Л.** Роль правової освіти у формуванні правосвідомості та правової культури громадян України / Н. Л. Морська, Я. В. Ювсечко, І. А. Вербовський // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 983-993.

5. Вища освіта за кордоном

84. **Leleka V. M.** Information supply of us educational institutions regarding the education of students' physical culture = Інформаційне забезпечення навчальних закладів США щодо виховання фізичної культури студентів / V. M. Leleka // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 838-845.
85. **Shykhnenko K.** Innovations in professional training of research administrators in the USA and Ukraine: a technological = Інновації в професійній підготовці адміністраторів наукових досліджень у США та Україні: технологічний підхід / K. Shykhnenko, O. Nozhovnik // Освіта. Інноватика. Практика. — 2023. — Т. 11, № 9. — С. 71-78.
86. **Zamora-Ramos M. R.** Student Value Co-creation Behaviour in The Higher Education Service Ecosystem: An Empirical Exploration = Вплив поведінки студентів на створення вартості в екосистемі вищої освіти: емпіричне дослідження / M. R. Zamora-Ramos, A. Chamorro-Mera, M. Diaz-Mendez // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2023. — № 4. — С. 140-150.
- Вибірку дослідження було сформовано на основі опитування 375 студентів першого курсу Публічного університету в Мексиці, які мають середній бал успішності в навчанні від 8,5 до 9,5 з 10 можливих балів.*
87. **Дудіна О. В.** Сучасні тенденції у підготовці медичних спеціалістів у Японії / О. В. Дудіна, М. В. Пишногуб // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 103. — С. 21-26.
88. **Заячук Ю. Д.** Система забезпечення якості вищої освіти: досвід Фінляндії / Ю. Д. Заячук, М. Дзямко // Освіта та педагогічна наука. — 2023. — № 3. — С. 75-84.
89. **Лелека В. М.** Інформаційні технології в освітньому середовищі навчальних закладів США щодо забезпечення фізичного виховання студентів / В. М. Лелека // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 824-832.
90. **Мартинюк А.** Система вищої освіти в Саудівській Аравії та Україні: порівняльний аналіз / А. Мартинюк, Н. Онищенко // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 47-52.

6. Академічна мобільність

91. **Havran M. I.** International academic mobility of students in a globalized society: challenges and perspectives = Міжнародна академічна мобільність студентів в глобалізованому суспільстві: виклики та перспективи / М. І. Havran, Н. І. Shayner // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 447-458.
92. **Михайлов Л. М.** Вплив мобільності на якість освіти: переваги та виклики в епоху інноваційних технологій / Л. М. Михайлов, А. Б. Кочарян, Н. І. Савастру // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 13 (27). — С. 758-768.

7. Організація навчальної роботи. Методи та форми навчання

93. **Challenges** of online studying: the theory and the practice = Виклики онлайн навчання: теорія і практика / N. Mykhalchuk, E. Ivashkevych, L. Gron, N. Kvasnetska // Інноватика у вихованні. — 2023. — Вип. 18. — С. 96-106.
94. **Slovak K. I.** A methodological framework for using cloud-based mobile mathematical environments in higher education / K. I. Slovak // Educational Dimension. — 2023. — Vol. 9. — С. 173-205.
95. **Zinovieva T.** Enhancing students' emotional intelligence with game-based learning as an ICT tool = Підвищення емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти за допомогою ігрового навчання як інструменту ІКТ / T. Zinovieva, S. Kolot // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. — 2023. — № 15. — С. 46-61.
96. **Баличева Н. В.** Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання / Н. В. Баличева // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 869-879.
97. **Вербовський І. А.** Ефективний менеджмент освітніх процесів з використанням Salesforce: впровадження та перспективи / І. А. Вербовський, В. Я. Гавран, О. О. Калантаєвська // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 62-73.
98. **Вишківська В.** Персоналізація процесу професійної підготовки у ЗВО засобами технології тьюторингу / В. Вишківська, О. Ілішова, В. Шевченко // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 92-96.

99. **Грітченко А.** Інформаційні програмні ресурси як засіб формування цифрової компетентності майбутнього фахівця у закладах вищої освіти / А. Грітченко // *Věda a perspektivy*. — 2023. — № 11 (30). — С. 109-121.
100. **Демчук О.** Індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності студентів як психолого-педагогічна проблем / О. Демчук // *Молодь і ринок*. — 2023. — № 9. — С. 164-167.
101. **Кабацька О. В.** Використання технологій штучного інтелекту в процесі навчання і викладання у вищій освіті / О. В. Кабацька, О. П. Шамшин, Н. Т. Подковирофф // *Вісник науки та освіти*. — 2023. — № 11 (17). — С. 719-735.
102. **Корильчук Н. І.** Викладання вибіркової дисципліни для студентів з різних країн / Н. І. Корильчук, К. Ю. Кицай // *Перспективи та інновації науки*. — 2023. — № 15 (33). — С. 249-261.
103. **Курташ Н. Я.** Теоретичні аспекти застосування інтегративних технологій викладання для підвищення рівня навчальної мотивації / Н. Я. Курташ // *Вісник науки та освіти*. — 2023. — № 11 (17). — С. 810-823.
104. **Москалюк М. М.** Штучний інтелект в закладах вищої освіти: переваги та недоліки / М. М. Москалюк, Н. В. Москалюк, А. В. Лень // *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. — 2023. — № 15. — С. 85-96.
105. **Особливості** розвитку логічного мислення студентів у процесі змішаного навчання / О. В. Акімова, М. В. Сапогов, Я. А. Гапчук, М. О. Дяченко // *Перспективи та інновації науки*. — 2023. — № 15 (33). — С. 62-70.
106. **Скиба Ю.** Навички XXI століття: адаптація освітніх програм вітчизняних закладів вищої освіти / Ю. Скиба // *Проблеми освіти*. — 2023. — № 2 (99). — С. 72-88.
107. **Стеценко Н. М.** Проблеми адаптації студентів-першокурсників до дистанційного навчання в умовах воєнного стану / Н. М. Стеценко, М. Е. Фролова, О. І. Дорогань // *Вісник науки та освіти*. — 2023. — № 11 (17). — С. 1105-1120.
108. **Шевчук Г. Й.** Сучасні педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО / Г. Й. Шевчук // *Наукові інновації та передові технології*. — 2023. — № 14 (28). — С. 1101-1112.

8. Підготовка науково-педагогічних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів

109. **Багно Ю. М.** Досвід формування моральних цінностей викладачів закладів вищої освіти засобами практико орієнтованих технологій / Ю. М. Багно // Педагогічний альманах. — 2023. — № 54. — С. 10-17.
110. **Гончарова Н.** Топ-10 українських онлайн-платформ для розвитку цифрової компетентності сучасного викладача закладу вищої освіти / Н. Гончарова // Гуманізація навчально-виховного процесу. — 2023. — № 2. — С. 7-15.
111. **Одарченко В. І.** Аналітичний огляд методологічних підходів до управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників комунального закладу вищої освіти / В. І. Одарченко // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 15 (33). — С. 388-399.
112. **Сокол М. О.** Англомова професійна комунікація студентів магістратури не філологічних факультетів / М. О. Сокол, Л. В. Черній // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 1091-1104.
113. **Фреймова** технологія як засіб оптимізації навчальної діяльності студентів магістратури у закладі вищої освіти / В. В. Стинська, І. М. Ткачівська, Г. П. Гаморак, О. С. Петренко // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 15 (33). — С. 495-504.
114. **Чубінська Н.** Педагогічні умови формування професійної майстерності викладачів правових дисциплін у середовищі закладу вищої освіти / Н. Чубінська, А. Скочиляс // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 141-144.

9. Дистанційна освіта

115. **Буянова Г.** Дистанційне навчання: проблеми та шляхи їх подолання / Г. Буянова, О. Удалова // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 337-359.
116. **Пугач В. М.** Сучасні освітні платформи для дистанційного навчання / В. М. Пугач // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 13 (27). — С. 811-823.
117. **Хміль І. Ю.** Мотиваційні інструменти дистанційного навчання у закладах вищої освіти / І. Ю. Хміль, Т. В. Сергієнко // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 11 (17). — С. 1196-1205.

10. Професорсько-викладацький склад

118. **Кравченко К.** Typology of personal features of officers involved in the training of cadets at higher military educational institutions (military educational units of higher educational institutions) as the component of their image formation = Типологія особистісних рис офіцерів, задіяних до підготовки курсантів у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних підрозділах закладів вищої освіти), як складова формування їхнього іміджу / К. Kravchenko, L. Hrebenuk, L. Belichenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 2 (50). — С. 32-41.
119. **Павленок К. С.** Особливості професійної автономності залежно від рівнів креативності викладачів закладів вищої освіти / К. С. Павленок // Вісник післядипломної освіти. Серія Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування. — 2023. — Вип. 26. — С. 91-104.
120. **Яніцька Л. В.** Тайм-менеджмент науково-педагогічних працівників в умовах воєнного стану / Л. В. Яніцька, Н. О. Постернак, Г. І. Малишевська // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 1113-1129.

11. Організація наукової та науково-дослідної роботи

121. **Вергунов В.** Академічна наука як складова культури та майбутнього нації. Невже реквієм? : МОН України розробило і внесло на розгляд Верховної Ради два законопроекти, які регулюють наукову і науково-технічну діяльність / В. Вергунов // Світ. — 2023. — № 45-46. — грудень. — С. 6.
122. **Галата С.** Наука для фронту і тилу : майже всі проекти, представлені в секціях «Інфраструктура та промисловий хайтек» та «Біомедична інженерія та здоров'я людини» відповідають найважливішим запитам воєнного часу / С. Галата // Світ. — 2023. — № 41-42. — листопад. — С. 8.
123. **Захищена лінія зв'язку, університет у смартфоні і платформа для ветеранів : на XII Міжнародному фестивалі Sikorsky Challenge 2023 цьогоріч у секції «Інформаційні технології, цифрова країна, кібербезпека» було представлено 14 проєктів // Світ. — 2023. — № 41-42. — листопад. — С. 5.**

124. **Кулик Н.** Інновації потрібні бізнесу, містам і країні : «Вирішення проблем розвитку Інноваційної екосистеми Sikorsky Challenge Ukraine воєнного і післявоєнних часів» — так називалася одна з панельних дискусій, що відбулися у рамках Фестивалю інноваційних проєктів / Н. Кулик // Світ. — 2023. — № 41-42. — листопад. — С. 6.
125. **Піддячий В.** Сутність і зміст інновацій та інноваційних практик у неформальній та інформальній освіті / В. Піддячий // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 12-17.
126. **Рижиков В.** Трансфер набутих компетентностей у науковій школі військового наукового підрозділу (організації) / В. Рижиков, К. Горячева, О. Кравченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. — 2022. — Вип. 2 (50). — С. 12-16.

12. Академічна доброчесність

127. **Koliada N.** Academic integrity – a core value of the institution of higher education = Академічна доброчесність – засаднича цінність діяльності закладу вищої освіти / N. Koliada, N. Levchenko // Соціальна робота та соціальна освіта. — 2023. — № 2 (11). — С. 135-141.
128. **Динько В. А.** Роль викладачів у формуванні академічної доброчесності в системі професійної освіти / В. А. Динько, А. Ф. Литвин // Наука і техніка сьогодні. — 2023. — № 13 (27). — С. 522-531.
129. **Сопова Д. О.** Імплементация принципів академічної доброчесності в фаховому коледжі / Д. О. Сопова, К. К. Кірюшина // Наука і техніка сьогодні. — 2023. — № 13 (27). — С. 647-655.
130. **Цапко А. М.** Цифрова етика та академічна доброчесність: виклики та можливості в епоху інтернету / А. М. Цапко, С. А. Білецька, А. В. Ковтун // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 13 (27). — С. 882-893.
131. **Шаров С.** Дотримання академічної доброчесності під час проведення інтелектуальних змагань у дистанційному форматі / С. Шаров, Т. Шарова // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 52-57.
132. **Шестакова С.** Академічна доброчесність: практика дотримання у зарубіжних країнах / С. Шестакова, О. Сухомлинова, О. Задоріна // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 87-91.

13. Працевлаштування

133. **Чорнойван Г.** Розвиток навичок працевлаштування та кар'єрного зростання випускників ЗВО в контексті кращих зарубіжних практик / Г. Чорнойван // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 101-114.

14. Заклади передвищої освіти

134. **Антощук С. В.** Підвищення цифрової компетентності здобувача технічної освіти в закладах фахової передвищої освіти / С. В. Антощук // Вісник післядипломної освіти. Серія Педагогічні науки. — 2023. — Вип. 26. — С. 36-49.
135. **Сорока О.** Дискусія як засіб формування професійно-мовленнєвої компетентності молодших фахових бакалаврів у закладах передвищої освіти / О. Сорока, Г. Лешук // Молодь і ринок. — 2023. — № 9. — С. 57-62.

15. Освіта дітей з особливими потребами

136. **Отич О.** Інклюзія у вищій освіті в умовах війни: національний рівень регулювання та стратегічні цілі розвитку / О. Отич, О. Оржель // Проблеми освіти. — 2023. — № 2 (99). — С. 60-71.
137. **Сухенко В. Г.** Формування інклюзивної комунікації в системі вищої освіти / В. Г. Сухенко // Імідж сучасного педагога. — 2023. — № 6 (213) : Інноваційний маркетинг на ринку освітніх послуг. — С. 76-81.

16. Загальні питання освіти

138. **Боровик Т. М.** Перманентна освіта як вид діяльності / Т. М. Боровик, О. О. Мустафа, О. І. Борисенко // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 14 (28). — С. 889-899.

Розглянуто сутність походження терміну «перманентна освіта», яка є більш раннім визначенням «неперервної освіти» та закріпленим поняттям у міжнародних документах, також визначено її переваги та недоліки.

17. Сумський державний університет

139. **Біловол Н.** З універу до ЗСУ – інтерв'ю з сумським студентом-військовим [студент першого курсу СумДУ спеціальності «Технології захисту навколишнього середовища»] // MistoSumy.com. – 2023. – 06 грудня. – URL: https://mistosumy.com/news/gorod_i_region/78059-z-univeru-do-zsu-spilkuвання-z-sumskim-studentom-viiskovim.html
140. **Горьова В.** Названо найкращі університети України 2023: хто увійшов до списку : Сумський державний університет відзначений серед регіональних університетів // Подробиці. – 2023. – 10 грудня. – URL: <https://podrobnosti.ua/2486323-nazvano-najkrasch-unversiteti-ukrani-2023-hto-uvjshov-do-spisku.html>
141. **Європейські** стандарти у сфері науки й інновацій: в Україні відкрили офіс «Горизонт Європа» // Міністерство освіти і науки України. – 2023. – 20 грудня. – URL: Міністерство освіти і науки України. – 2023. – 27 грудня. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yevropejski-standarti-u-sferi-nauki-j-innovacij-v-ukrayini-vidkrili-ofis-gorizont-yevropa>
Сумський державний університет нині є одним із лідерів щодо отриманого фінансування за Рамковою програмою «Горизонт Європа». Сума фінансування становить 777,4 тисячі євро в межах напряму «Дії Марії Складовської-Кюрі».
142. **Качанов О.** У Сумах на волейбольному турнірі розіграли "Кубок Шепелева" : головний трофей турніру цього року вибороли "Випускниці СумДУ" // Суспільне. Новини. – 2023. – 03 грудня. – URL: <https://suspilne.media/631004-u-sumah-na-volejbolnomu-turniri-rozigrali-kubok-sepeleva/>
143. **Качанов О.** У Сумах стартував третій тур чемпіонату України з гандболу : відкривали його сумський “RGM Group-СумДУ” та “Динамо-Академія” з Полтави / О. Качанов, К. Ворона // Суспільне. Новини. – 2023. – 08 грудня. – URL: <https://suspilne.media/635218-u-sumah-startuvav-trejtij-tur-chempionatu-ukraini-z-gandbolu/>
144. **На** Сумщині отримали сертифікати дев'ять помічників ветерана : кандидати у помічники ветерана опанували відповідний курс навчання у Центрі ветеранського розвитку, який відкрито на базі СумДУ // Сумська обласна військова адміністрація. – 2023. – 23 грудня. – URL: <https://sm.gov.ua/uk/arkhiv1/33099-na-sumshchyni-otrymaly-sertyfikaty-devyat-pomichnykiv-veterana.html>

145. **Підготовка** фахівців із реабілітації відповідно до міжнародної практики: до розроблення та впровадження освітніх дисциплін за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія», спеціалізації 227.1 та за освітньо-професійною програмою «Ерготерапія», спеціалізації 227.2 долучився і СумДУ // Міністерство освіти і науки України. – 2023. – 27 грудня. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/pidgotovka-fahivciv-iz-reabilitaciyi-vidpovidno-do-mizhnarodnoyi-praktiki>
146. **Помічник** ветерана: у СумДУ перші випускники курсу отримали сертифікати про завершення навчання // Соціальне Телебачення Сумщини. – 2023. – 25 грудня. – URL: <http://surl.li/orпуу>
147. **Проблему** кібершахрайства і боротьби на інформаційному фронті обговорили в Сумах: захід організувала Сумська обласна організація Національної спілки журналістів України спільно з кафедрою журналістики та філології Сумського державного університету // Національна спілка журналістів України. – 2023. – 18 грудня. – URL: <https://nsju.org/novini/problemu-kibershahrajstva-i-borotby-na-informacijnomu-fronti-obgovoryly-v-sumah/>
148. **Скакун С.** В університетах Сумщини різко збільшилася кількість чоловіків-студентів // Данкор онлайн. – 2023. – 03 грудня. – URL: <http://dancor.sumy.ua/articles/community/477207>
149. **Сумський** студент став кращим дзюдоїстом України // SumyToday. – 2023. – 26 грудня. – URL: <https://sumy.today/news/sport/38698-sumskiy-student-stav-krashchym-dziudoistom-ukrainy.html>
Федерація дзюдо України підбила підсумки голосування та визначила переможців в номінаціях спортсмен і спортсменка року. Переможцем голосування став студент СумДУ Дільшот Халматов.
150. **Сумчани** пам'ятають. Минув рік з дня загибелі Андрія Мироненка [колишнього студента СумДУ] // Соціальне Телебачення Сумщини. – 2023. – 01 грудня. – URL: <http://surl.li/orхnl>

151. У Конотопі відзначили волонтерів // *Голос Конотопа : незалежний інформаційний портал.* – 2023. – 07 грудня. – URL: <https://konotop.in.ua/u-konotopi-vidznachili-volonteriv/>
Грамотами міського голови за вагомий особистий внесок у розвиток волонтерського руху міста нагородили і представників СумДУ: Батюта Євгеній, здобувач освіти Класичного фахового коледжу СумДУ; Гриценко Сергій, завідувач навчальною лабораторією ВСП КФК СумДУ, член ГО «Новий час»; Забузу Ігора, завідувача навчально-методичної лабораторії Класичного фахового коледжу СумДУ; Скобенко Альона, студентка Конотопського індустріально-педагогічного фахового коледжу СумДУ спеціальності «Соціальна робота»; Наумов Денис – майстер виробничого навчання ВСП КФК СумДУ, керівник клубу Робототехніки.
152. У Конотопі студенти з містянами придбали дрон для ЗСУ : конотопські студенти Класичного коледжу СумДУ ініціювали збір на дрон Mavic 3 // *Всі Суми Панорама.* – 2023. – 25 грудня. – URL: <https://rama.com.ua/u-konotopi-studenti-z-mistjanami-pridbali-dron-dlja-zsu/>
153. У Сумах до дітей пільгових категорій завітав Святий Миколай : дітей дошкільного та молодшого шкільного віку вітали на трьох локаціях: в обласній філармонії, Конгрес-центрі СумДУ та Театрі юного глядача // *Інформаційний портал Сумської міської ради.* – 2023. – 05 грудня. – URL: <https://smr.gov.ua/uk/novini/podijji/29644-u-sumakh-do-ditej-pilgovikh-kategorij-zavitav-svyatij-mikolaj.html>
154. **Ярослав Ковальов:** Налаштовуємось в кожній грі давати бій, щоб не віддавати нікому своє : в листопаді команда Сумського державного університету під керівництвом Ярослава Ковальова на чемпіонаті світу з баскетболу 3x3 серед університетських команд стала бронзовим призером // *Федерація Баскетболу України.* – 2023. – 01 грудня. – URL: <https://fbu.ua/news/yaroslav-kovalov-nalashtovumos-v-kozhny-gr-davati-by-schob-ne-vddavati-nkomu-svo>

